

Tiedote suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää opettaville ja opiskelijoille

Sähköinen ylioppilaskoe

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän sähköinen ylioppilaskoe järjestetään ensimmäisen kerran syksyllä 2018. Tässä tiedotteessa on esitelty kokeen yleislinjaukset, jotka tarkentuvat esimerkiksi arviointikriteerien osalta seuraavan kahden lukuvuoden kuluessa.

Kokeen tavoite

Sähköisessä kokeessa arvioidaan nykyisen kokeen tavoin lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisten suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteiden saavuttamista sekä kokelaan kypsyttä ja valmiuksia jatko-opintoihin. Kokeen lähtökohtana on sama kielitaitokäsitys kuin nykyisissäkin kokeissa. Pyrkimyksenä on kuitenkin monipuolisempi osataitojen testaaminen siten, että myös puheen ymmärtäminen on kokeessa mukana audiovisuaalisten ja/tai videoaineistojen avulla. Ensimmäisissä sähköisissä kokeissa ei ole mukana suullisen tuottamisen osiota, mutta se pyritään sisällyttämään tutkintoon myöhemmin.

Kokeessa on yhtenäinen teema ja sen aihepiireihin liittyviä tehtäviä. Teema liittyy joko suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteisiin ja sisältöalueisiin tai lukion yhteisiin aihekokonaisuuksiin. Kokeessa simuloidaan nykyisessä mediamaailmassa ja tietotulvassa vastaan tulevia tilanteita, joissa tarvitaan monimediaisten tekstitaitojen eli tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitojen lisäksi myös muun muassa lähteiden valinnan sekä tiedon luotettavuuden, pätevyyden ja käytettävyyden arvioinnin taitoja. Lisäksi arvioidaan tiedon rakentamisen, tekstin tavoitteen asettamisen, näkökulman valinnan ja aiheen rajaamisen taitoja, jotka ovat keskeisiä myös lukion jälkeisten opintojen kannalta. Uusi koe tarjoaa paremman mahdollisuuden arvioida lisäksi monilukutaitoa sekä puheen ymmärtämisen taitoja.

Kokeen rakenne

Koe on yksipäiväinen, ja kokeen kesto on kuusi tuntia. Kokeessa aineistoilla on vahva asema, joten tekstien tulkinta ja tuottaminen nivoutuvat niissä osittain toisiinsa.

Kokeen aineistot

Sähköisessä kokeessa on mahdollista hyödyntää monimuotoisia, autenttisia aineistoja. Kirjoitettujen, kuvallisten ja graafisten tekstiaineistojen lisäksi kokeessa voidaan käyttää laajan tekstikäsitteilyn mukaisesti myös erilaisia audiovisuaalisia tekstejä, esimerkiksi tv-mainoksia, katkelmia televisio-ohjelmista, elokuvista tai näytelmistä, videoita ja animaatioita. Aineistona voi myös olla pelkkä äänitiedosto, esimerkiksi radiohaastattelu, uutislähetys tai katkelma kuunnelmasta. Vaikka koe järjestetään suljetussa ympäristössä, aineisto voi koostua myös verkkoteksteistä tai sivustosta.

Kokeen osat

Sähköisessä kokeessa on kuullun ymmärtämisen, kirjallisen viestinnän ja lukutaidon osat. Erillistä sanastoa ja rakenteiden hallintaa mittaavaa osaa ei enää ole, vaan niitä testataan osana muita kokeen osia.

1. Kuunteleminen

Tässä osassa on 2–3 erilaista tehtävää. Materiaaleissa voi olla vaihtelevasti monologia, dialogia ja ryhmäkeskustelua, joissa testataan sitä, miten kokelaat hallitsevat kielen eri rekistereitä. Materiaalit voivat olla esimerkiksi lukupuhetta (jota kuullaan uutisissa ja ajankohtaisohjelmissa) tai aitoa puhuttua kieltä (esimerkiksi arkikeskusteluja). Tehtävät voivat olla monivalintatehtäviä, avoimia kysymyksiä tai esim. reagointi- tai tiivistämistehtäviä.

2. Lukutaito

Tässä osassa voidaan hyödyntää useita erilaisia tekstejä, jotka voivat olla monikanavaisia. Myös tehtävätyypit voivat vaihdella. Ne voivat esimerkiksi sisältää useita lyhyitä vastauksia edellyttäviä kysymyksiä, jolloin vastaukset vastaavat laajuudeltaan nykyisen kokeen tekstin ymmärtämisen (1a) tekstejä.

3. Kirjallinen viestintä

Kirjallisen viestinnän osassa on kaksi eri tehtävää, joissa hyödynnetään kokeen yhteistä aineistoa:

a) Lyhyempi kirjoitustehtävä, joka sisältää yhden tuottamistehtävän (esim. kommentti, blogiteksti tai muu viesti). Pohjatekstinä voi olla yksi teksti tai useita tekstejä. Laajuudeltaan tämä lyhyempi kirjoitustehtävä vastaa nykyisen kokeen tekstin ymmärtämisen (1b) tekstejä.

b) Pidempi kirjoitustehtävä, jossa kirjoittaja voi valita useasta vaihtoehdosta yhden (esim. analyysi, kolumni, artikkeli). Tarkoituksena on tuottaa pohtiva, näkökulmia avaava tai kantaa ottava teksti aineistojen pohjalta. Tehtävänantoja on useita ja kokelas valitsee niistä yhden. Kokeessa on tarjolla valikoima teemaan liittyviä aineistoja, esimerkiksi asiatekstejä, mediatekstejä, tietojournalisista eri muodoissaan. Kirjoittaja voi käyttää aineistoja eri tavoin oman tekstinsä tavoitteen, valitun näkökulman ja aiheen rajauksen mukaan. Hän valitsee itse käyttämänsä lähteet ja niiden käyttötavan. Joskus voi esimerkiksi olla tarkoituksenmukaista keskittyä enemmän yhteen lähteeseen ja avata sen teemaa ja täydentää pohdintaa toisen aineiston sisältämien tietojen avulla. Aineistoista voi myös nostaa esiin vaikkapa yksittäisiä näkökulmia, tietoja, väitteitä ja niiden perusteluja ja tarkastella aihetta niiden pohjalta. Laajuudeltaan tämä pidempi kirjoitustehtävä vastaa nykyisen kokeen kirjoitelman tekstejä.

Kokeen arviointi

Osien 1 ja 2 arvioinnissa korostuvat erityisesti vastauksen sisältöaineokset ja ymmärtämistaitojen taso. Osan 3 arvioinnissa korostuvat erityisesti tekstin rakentaminen, tekstin tavoitteen ja näkökulman selkeys, tekstilajin mukaisuus, sanasto- ja ilmaisuvarannon laajuus ja tarkkuus, lähteiden valinta ja käyttötapa, sisällön monipuolisuus sekä kieli ja tyyli.

Kokeelle laaditaan oma arviointiohje, jossa annetaan tehtäväkohtainen pisteytysohje. Pidemmälle kirjoitustehtävälle laaditaan nykyisen kirjoitelman kriteerien pohjalta kriteeristö.

Opettaja arvioi alustavasti kokelaan suorituksen, minkä jälkeen lopullinen arviointi tehdään ylioppilastutkintolautakunnassa.

Yhteistyöterveisin

Suomi toisena kielenä -jaos

Lisätietoa:

- ylioppilaskokeen sähköistämisestä: <https://digabi.fi/>
- Abitti -järjestelmästä <http://www.abitti.fi/>
- suomi toisena kielenä -kokeen tehtävistä:
<https://digabi.fi/kokeet/esimerkkitehtavat/suomi-ruotsi-toisena-kielena-2/>